

se přizpůsobily realitě a položily důraz na komplexní způsoby řešení. Schémata vlastní organizací, které u nás představují pohrobky Národní fronty, postupně, byť velmi pomalu ztrácejí na významu. Posun se týká nejen myšlení, ale i nástrojů k uskutečňování. Vrátime-li se znovu k sociální oblasti, principy boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení nemají jen charakter sociálních služeb. Uplatňují se v ní prvky aktivního sociálního začleňování. Do roku 2020, který má být dalším milníkem na cestě k vymýcení chudoby v Evropě, se sociální ochrana týká tří nejdůležitějších pilířů: minimálního příjmu zabezpečujícího důstojný život, zabezpečení svobodného přístupu k veřejným službám a aktivních opatření vedoucích k vzdělávání a přípravě na povolání v takovém rozsahu a účinnosti, aby lidé dlouhodobě sociálně vyloučení měli možnost získat hodnotnou práci. Cesta, která se tu otevírá, opět nebude přímočará.

Milena Černá, SKOK

Z domova

Informace z MPSV

Informace o posuzování stupně závislosti osob do 18 let věku

MPSV na svém webu zveřejnilo Informaci o posuzování stupně závislosti osob do 18 let věku – aktualizace z 2. 4. 2010. Informace je dostupná na www.mpsv.cz, odkaz *Zdravotní postižení ► Posudková služba – podrobné informace*.

Zápis ze schůzky Expertního panelu k sociálně-zdravotní péči

Zdravotně sociální péče je péčí na rozhraní mezi sociálním a zdravotním sektorem. V některých případech nemůžeme přesně říci, co je péče zdravotní a kdy se již jedná o péči sociální. V současné době je poskytování dlouhodobé zdravotní a sociální péče systémově nedostatečné. Pro zájemce o tuto problematiku je k dispozici na www.mpsv.cz pod odkazem *Sociální služby ► Expertní panel k sociálně zdravotní péči* zápis z jednání členů Expertního panelu ze dne 23. 3. 2010.

Jednala Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

Mezisektorové 12. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, které se konalo 15. 4. 2010, mělo na programu tři hlavní oblasti:

- podpora rozvoje a realizace asistenčních technologií pro zdravý a nezávislý život;
- koncepce řešení problematiky Alzheimerovy choroby;
- mediální obraz seniorů.

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace je stálým poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace. Usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje. Více informací o radě naleznete na <http://www.mpsv.cz/cs/2897>.

Zasedání Dotační komise v souvislosti s 2. kolem dotačního řízení

Jednání Dotační komise MPSV pro poskytování neinvestičních dotací ze státního rozpočtu v oblasti sociálních služeb bylo předsedou dotační komise stanoveno na 13. května 2010.

V rámci svého jednání Dotační komise rozhodne o výši dotace pro organizace, které o dotaci na poskytované služby zažádaly v rámci 2. kola dotačního řízení, i o požadavcích na navýšení dotace přidělené v 1. kole dotačního řízení.

Výsledky jednání Dotační komise budou zveřejněny na stránkách MPSV. Žadatelé budou v případě přiznání dotace či jejího navýšení vyrozuměni formou rozhodnutí, v případě nepřiznání dotace či zamítnutí požadavku na navýšení budou žadatelé vyrozuměni formou informativního dopisu ředitele odboru sociálních služeb a sociálního začleňování.

MPSV podpořilo prorodinné projekty a připravuje další ročník soutěže „Obec přátelská rodině“

Finanční dotaci si rozdělily obce, které se v soutěži Obec přátelská rodině 2009 umístily v šesti kategoriích na 1.- 3. místě. Rozhodlo o tom Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), když posoudilo návrhy prorodinných projektů. Neinvestiční dotace se pohybují od 60 tisíc Kč do 1 milionu Kč, výše závisí na velikosti a umístění obce v soutěži. Další obce budou moci prestižní ocenění a příslib dotace získat i letos. Už třetí ročník celostátní soutěže „Obec přátelská rodině“ MPSV vyhlásí 12. května 2010.

Zdroj informace: www.mpsv.cz (vlč)

Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdrav. postižením na období 2010 - 2014

Nový národní plán projednala a usnesením č. 253 schválila v pondělí 29. března 2010 vláda České republiky. Přípravu i podobu národního plánu významně ovlivnila Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, kterou Česká republika ratifikovala v září 2009.

Zdroj informace: elektronická zásilka portálu helpnet.cz. (vlč)

Práce s rizikem v sociálních službách

V kampani za práva lidí s mentálním postižením „I MY potřebujeme znát svá práva“ připravil projektový tým dva nové výstupy týkající se práce s rizikem v sociálních službách:

1) PRÁCE S RIZIKEM V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH (příručka pro zaměstnance a poskytovatele soc. služeb)

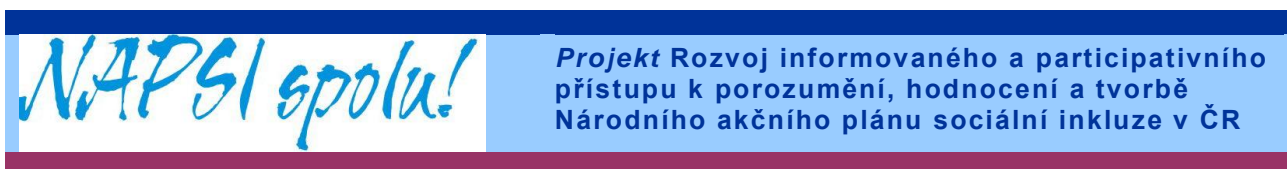
Publikace je určena především zaměstnancům a poskytovatelům sociálních služeb pro lidi s mentálním postižením, popřípadě rodinám a opatrovníkům lidí s mentálním postižením.

2) KDO SI VEZME NA TRIKO VŠECHNO MOJE RIZIKO (DVD - vzdělávací film)

Film je praktickou vizuální ilustrací k výše zmiňované publikaci Práce s rizikem v sociálních službách. Vzdělávací film je určen zaměstnancům a poskytovatelům sociálních služeb, zvláště pak poskytujícím služby lidem s mentálním postižením.

Ceny i postupy pro nákup produktů najdete na www.imy.cz

Zdroj informace: elektronická zásilka. (vlč)

V rámci projektu **NAPSÍ spolu!** byly v předchozích měsících nově dokončeny dva výzkumy. Měly zjistit jak potřeby obcí v oblasti sociálního začleňování, tak i způsob implementace dílčích opatření Národního akčního plánu sociální inkluze na lokální úrovni.

Analýza lokálních politik, nástrojů a potřeb obcí v oblasti sociálního začleňování

První z výzkumů se zaměřoval především na to, jaké koncepční nástroje obce používají při podpoře začleňování jednotlivých cílových skupin, jakým způsobem se jim tyto cílové skupiny daří začleňovat a co by v dané oblasti potřebovaly. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem **60 obcí** s rozšířenou působností (tzv. třetího typu).

Ukázalo se, že 90% obcí, které byly zapojeny do výzkumů používají vlastní koncepční dokumenty v oblasti sociálního začleňování a 68% obcí se řídí krajskými, případně státními koncepčními dokumenty. V dotazovaných obcích se **nejvíce daří sociálnímu začleňování seniorů a osob se zdravotním postižením. Nejhůře** se situace vyvíjí v oblasti začleňování **pachatelů trestné činnosti, dlouhodobě nezaměstnaných a osob bez přístřeší**. Téměř všechny obce podporují sociální začleňování finančně i účastí v plánovacích procesech, přibližně 9 z 10 také formou poradenství, poskytováním prostor či tvorbou koncepčních dokumentů. Za svého **klíčového partnera v oblasti sociálního začleňování považují zástupci obcí nejčastěji neziskové organizace, následované krajem, Evropskou unií a státem**. Nejméně významnými partnery jsou pro ně naopak jiné obce a zájmová sdružení a svazy.

Největší odpovědnost za sociální začleňování ohrožených skupin obyvatel nese z pohledu zástupců samospráv stát, následovaný krajem. Finanční podporu očekávají samosprávy především od EU a státu, až poté od kraje. Analýzy a koncepce by z pohledu obcí měly zpracovávat zejména NNO, sdružení a svazy, až poté kraje, obce a stát. Poradenství a metodické vedení očekávají pracovníci městských úřadů především od krajů. Při koordinaci aktivit by z perspektivy samospráv měly být neaktivnější obce, NNO a sdružení či svazy.

Z analýzy odpovědí na otevřenou otázku, které **nástroje, služby či programy se při sociálním začleňování („sociální pomoci“) v obci nejvíce osvědčily,** je patrné, že za klíčové nástroje sociálního začleňování na lokální úrovni považují zástupci obcí především (seřazeno podle četnosti odpovědí):

- 1) sociální služby (a s nimi služby úzce související nebo jim podobné)

- 2) komunitní plánování (včetně zjišťování potřeb)
- 3) spolupráci obce a neziskových organizací při zajištění služeb, zejména v podobě konzultací, předávání klientů, koordinace aktivit, partnerství či smluvních vztahů
- 4) finanční podporu a vlastní dotační programy
- 5) ubytovny, sociální, krizové bydlení
- 5) preventivní, probační či resocializační programy
- 6) volnočasové aktivity, kluby, zájmová sdružení.

Monitoring realizace opatření obsažených v NAPSI

Druhý výzkum byl realizován ve **12 obcích**, které byly vybrány z výše zmiňovaného vzorku 60 obcí. Jednalo se obce, které byly ochotné podrobit své inkluzivní politiky, koncepční dokumenty a konkrétní činnosti podrobné hloubkové analýze, jejímž cílem bylo zejména:

- A) sledovat, která opatření navržená pro naplňování jednotlivých cílů NAPSI jsou realizována,**
- B) zjistit, jaký postoj k nim lokální aktéři politiky sociálního začleňování zaujímají a jak hodnotí jejich přínos a efektivitu,**
- C) indikovat (neuspokojené) potřeby obcí ve vztahu k realizaci jednotlivých opatření (skrze identifikaci bariér a problémů spojených s jejich realizací).**

Výzkum zjistil, že jednotlivá opatření, která obsahuje v současné době platný NAPSI lze z hlediska lokální implementace rozdělit na tři skupiny. První skupinu tvoří **opatření, která většina obcí realizuje, akceptuje a považuje je za efektivní.** Do druhé skupiny spadají **opatření, která se realizují spíše zřídka** a třetí skupinou jsou **opatření, jejichž smysl je chápán nejednotně.**

Opatření, která selhávají

Pro tvorbu příštího NAPSI, který by měl být hlavním a zastřešujícím dokumentem v oblasti sociálního začleňování je tedy klíčová identifikace těch opatření, která spadají do druhé a třetí skupiny. Opatření, která na lokální úrovni do praxe vcházejí buď zřídka, nebo jim hrozí desinterpretace.

V rámci prioritního cíle: Posílit integraci osob sociálně vyloučených nebo osob ohrožených sociálním vyloučením se jedná především o tato opatření:

- Podpora transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb (*nadále se budují kapacity pobytových zařízení, po nichž existuje neuspokojená poptávka*).
- Podpora inovativních nástrojů pro začlenění obyvatel vyloučených romských komunit na trh práce, mj. prostřednictvím nástrojů sociální ekonomiky (*absence informací i poptávky*)
- Podpora aktivit orientovaných na změnu negativního přístupu veřejnosti proti vyloučeným romským komunitám (*opatření se redukuje na finanční podporu romských kulturních akcí, kterých se neúčastní neromští obyvatelé*)
- Provedení výzkumu kriminality v sociálně vyloučených lokalitách (*některé obce provádějí, většina nevnímá potřebu, některým chybí finance*)
- Aktivity zacílené na prevenci sociálního úpadku, prevenci segregace a vzniku ghett (*zahrnují pestrou škálu aktivit zřízením komise počínaje, zajištěním NZDM či noclehárny konče, u opatření není zřejmé co, jakým způsobem se má přesně realizovat*).

V rámci prioritního cíle: Předcházet sociálně negativním jevům u dětí a mládeže je to:

- Systém včasné intervence (*opatření naráží na váhavý přístup či přímo rezistenci obcí kvůli nedostatku financí a nedůvěře v systém a jeho koncepci, potažmo MV ČR*).

V rámci prioritního cíle: Podporovat začleňování cizinců do společnosti se jedná o:

- Monitoring situace cizinců, zvyšování jejich informovanosti a právního povědomí (*dotazované obce nevnímají potřebu či přenechávají cizinecké policii*)
- Rozvíjení komunikace mezi cizinci a orgány státní správy a samosprávy (*viz výše*).

V rámci prioritního cíle: Podporovat rodiny se specifickými potřebami a ohrožené sociálním vyloučením, předcházet jejich sociálnímu vyloučení se jedná o:

- Metodiky pro OSPOD na lokální úrovni
- Stanovení doporučených personálních standardů pro zabezpečení agendy SPOD na obecních úřadech (*Pracovníci obcí většinou nevyvíjejí žádnou iniciativu a nechávají realizaci opatření na krajích*).

V rámci prioritního cíle: Rozvíjet systém náhradní rodinné péče a zvýšit efektivnost spolupráce v rámci zprostředkování náhradní rodinné péče **se jedná o:**

- Zapojení NNO do zprostředkování náhradní péče

- Informační kampaň o NRP (za účelem zvýšení povědomí veřejnosti).

V rámci prioritního cíle: Zvyšovat odbornost - vzdělávání pracovníků se jedná o:

- Vzdělávání v metodách a principech sociální ekonomiky.

Potřeby obcí

Jak bylo uvedeno výše, výzkum byl kromě zjištění implementace dílčích opatření z NAPSI zaměřen také na zjištění toho, co by obce potřebovaly k tomu, aby daná opatření mohly naplňovat.

V rámci prioritního cíle: Posílit integraci osob sociálně vyloučených nebo osob ohrožených sociálním vyloučením obce indikovaly tyto potřeby:

Pro možnost realizace sociální služby, terénní sociální práce a sociálně preventivních programů je to:

- větší množství finančních prostředků umožňující zajištění potřebné kapacity, úvazků, odpovídajícího ohodnocení pracovníků apod.)
- víceleté financování služeb řešící každoroční nejistotu a celkovou nestabilitu (zvláště sociálních služeb);

Pro působení na kvalitu sociálních služeb je to:

- větší zájem inspektorů kvality o praktické aspekty poskytování služby na úkor administrativy;

Pro podporu transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb obce potřebují:

- zajištění alternativních, zejména terénních služeb;

Pro podporu inovativních nástrojů pro začlenění obyvatel vyloučených romských komunit na trh práce, mj. prostřednictvím nástrojů sociální ekonomiky obce potřebují

- informace o principech sociální ekonomiky, metodická podpora;

A pro provedení výzkumu kriminality v sociálně vyloučených lokalitách obce potřebují

- finance.

Pro podporu aktivit orientovaných na změnu negativního přístupu veřejnosti proti vyloučeným romským komunitám obce potřebují:

- metodickou podporu vedoucí k jednotnějšímu porozumění a vyšší systematičnosti působení
- větší angažovanost majoritní populace.

Pro naplňování cíle: Odstranit bariéry vstupu (tj. zvýšit zaměstnanost) a udržení osob sociálně vyloučených/ohrožených na trhu práce obce potřebují:

- existenci volných pracovních míst.

Pro naplňování cíle: Snižovat znevýhodnění v přístupu ke vzdělávání u dětí a mládeže (a to především u dětí a mládeže pocházejících z odlišného sociokulturního prostředí, dětí a cizinců a dětí a mládeže se zdravotním postižením) obce potřebují:

U odstraňování bariér v přístupu ke vzdělávání je to:

- dostatek odborného personálu, kapacita či bezbariérovost ZŠ praktických a speciálních, kreativní projekty;

Pro zřízení přípravných tříd obce potřebují:

- vyšší kapacita, zájem rodičů, snížení věkové hranice pod 5 let;

Pro provozování služeb asistentů pedagogů obce potřebují:

- vyšší počet asistentů (respektive financí);

Pro metodickou podporu škol a učitelů při práci se soc. znevýhodněnými žáky a vzdělávání TSP obce potřebují:

- širší nabídka metodické podpory a vzdělávání, více času na vzdělávání;

Pro možnost posílení profesní přípravy pedagogů, asistentů obce potřebují:

- finance na vzdělávání, usnadnění doplnění vzdělání pedagogů, kteří jej nemají;

Pro zkvalitňování vzdělávání žáků se zdravotním postižením, zabezpečení personální a technické připravenosti škol obce potřebují:

- lepší vybavenost škol (finance);

Pro zvyšování sociálních kompetencí dětí prostřednictvím inovativních školních projektů obce/školy potřebují:

- snazší dostupnost dotací na projekty (projektový manažer na školách?), integrace projektů do ŠVP (školního vzdělávacího programu);

Pro naplňování prioritního cíle: Předcházet sociálně negativním jevům u dětí a mládeže obce potřebují:

Pro prevenci kriminality dětí a mládeže a nespécifická primární prevenci dětí a nepatologické trávení volného času je to:

- dostatek finančních prostředků, respektive vyšší kapacita některých programů; vyšší zájem rodičů;

Pro posílení systému včasné intervence obce potřebují:

- dostatek informací - zbavení obav z finanční, administrativní a koordinační náročnosti – příklady dobré praxe, větší podporu MV

Pro naplňování cíle: Rozvíjet systém náhradní rodinné péče a zvýšit efektivnost spolupráce v rámci zprostředkování náhradní rodinné péče obce potřebují

Pro podporu projektů, služeb pro děti v náhradní péči a pro osoby pečující je to

- finance na přípravu pěstounů.

Domníváme se, že příští NAPSÍ by měl vycházet z těchto zjištěných nedostatků při implementaci prioritních cílů a dílčích opatření. Měl by vycházet z potřeb obcí, měl by konkretizovat jednotlivá opatření tak, aby bylo zřejmé, co znamenají a v neposlední řadě by měl také iniciovat vznik konkrétních metodik, která obcím pomohou při realizaci dílčích opatření. Výstupy z výzkumných aktivit realizátoři projektu předají meziresortní Komisi pro sociální začleňování, v jejíž gesci je tvorba Národního akčního plánu sociální inkluze.

Petra Klingerová
Koordínátorka aktivit projektu, Člověk v tísni, o.p.s.

Tip pro vás

Konference Práce s rizikem v sociálních službách

PORTUS PRAHA, o.s., Vás zve na konferenci PRÁCE S RIZIKEM V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH určenou zaměstnancům a poskytovatelům sociálních služeb, zástupcům sociálních odborů krajů apod.

Termín konání konference: 31. 5. 2010 v KC Zahrada, Praha 11.

Jednodenní konference s praktickými workshopy se bude věnovat konkrétním problémům a zkušenostem s prací s rizikem v sociálních službách - především ve vztahu poskytovatel (zaměstnanec) v přímé péči a klient (uživatel). Účastníci se v teoretické (formou přednášek) i praktické rovině (formou workshopů) seznámí s metodami práce s rizikem, otázkou odpovědnosti uživatele i poskytovatele, konkrétními příklady z dobré praxe v jednotlivých organizacích apod. Přihlášku a další informace najdete ke stažení na www.imy.cz.

Zdroj informace: *elektronická zásilka. (vlč)*

Pro ty, kteří se lehkomyšlně zadlužují

V rámci plakátové kampaně Asociace občanských poraden (AOP) a Magistrátu hlavního města Prahy s názvem *Půjčuješ si? Zaplatíš!* byla vydána i stejnojmenná příručka. Kampaň i příručka mají upozornit na rizika zadlužování a také poukázat na možné tíživé dopady plíživého zadlužování jednotlivých domácností.

Podle informací AOP posledních několik let se každoročně objevuje v občanských poradnách stále více zadlužených klientů. Za poslední roky je to nárůst takřka dvojnásobný. AOP se proto snaží tomuto nevídanému trendu zamezit. Od roku 2007 AOP realizuje projekt *Finanční gramotnosti proti dluhové pastí*, jehož smyslem je zvýšit odbornou erudici poradců v poradnách a vyvinout účinnou metodiku práce s klientem trpícím předlužením. Více na www.dluhy.obcanskeporadny.cz.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Aktuality ► Příručky (součást informací z novin *Práce a sociální politika*). (vlč)

Tento bulletin vychází v rámci programu Evropského společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS 2007–2013), který řídí Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise. Jeho účelem je finančně podporovat plnění cílů Evropské unie v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, tak jak je stanoveno v sociální agendě, a přispívat tak k naplňování cílů Lisabonské strategie v uvedené oblasti. Více informací naleznete na stránce: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.